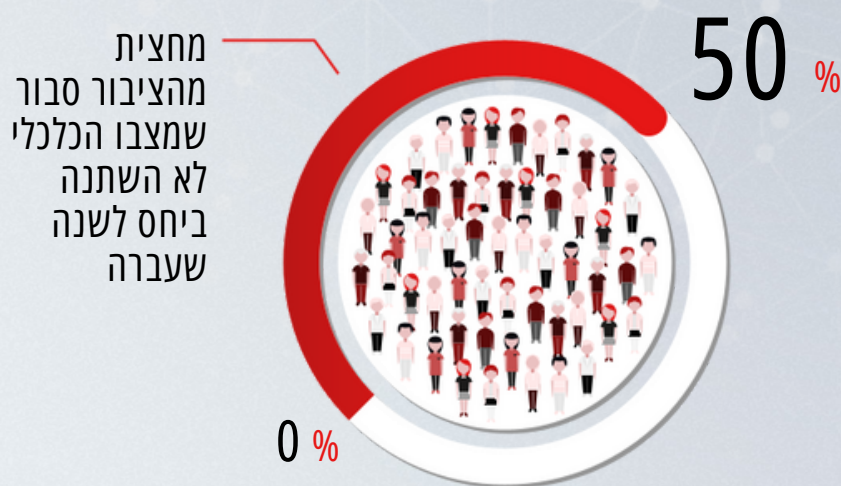

פרק ראשון מצבנו הכלכלי לא השתנה

הצרכן #1 הישראלי לא מרגיש שינוי

הפער בין התחושה האינדיבידואלית לבין המציאות האובייקטיבית מייצר פרדוקס ישראלי: תחת עומס, הציבור מתפקד ומפרש את ההישרדות כיציבות.

להלן ההתפלגות המלאה של דיווח הישראלים על מצבם הכלכלי:

ב־2025 הציבור הישראלי התמודד עם אתגרים כלכליים משמעותיים אך אינו חווה אותם ככאלה. התחושות יציבות למרות שההתנהגות משתנה, והפער ביניהן הולך ומתרחב. לא כל הציבור שווה - קבוצות מיעוט מרגישות את ההחמרה הרבה יותר.

למרות שנה כלכלית קשה: מלחמה, עליית מע"מ, אינפלציה גבוהה ושיבושים רחבים, הציבור מדווח על יציבות. יתכן והמצב הכלכלי לא הורע אך יתכן גם שמדובר בתחושות ותהליך הסתגלות פסיכולוגי: כשהמצב לחוץ לאורך זמן, כל החמרה נוספת מרגישה פחות דרמטית. רבים אמנם שינו בפועל את התנהגותם הצרכנית (מעבר למבצעים, קיצוץ הוצאות, שינוי מותגים), אך אינם מפרשים זאת כהרעה.

ד"ר המומחה רון מורדי, מנהלת מרכז הצמיחה הפיננסית, בנק הפועלים, מסבירה: תחושת היציבות הכלכלית שישראלים רבים מדווחים עליה לא נובעת בהכרח משיפור אמיתי במצבם, אלא מתהליך הסתגלות ממושך למציאות של חוסר ודאות. כשמלחמה, יוקר מחיה ואי-יציבות הופכים לשגרה, הציבור מפתח מנגנוני הישרדות שמאפשרים לו להמשיך לתפקד, גם אם בפועל הוא מצמצם הוצאות, דוחה החלטות ומוותר על עתיד לטובת ההווה. במצב כזה, עצם היכולת לעמוד בהתחייבויות נתפסת כהצלחה. זו אינה אדישות כלכלית, אלא התאמה פסיכולוגית למציאות לחוצה, שבה היעד המרכזי הוא לשמור על שליטה והישרדות ולא להידרדר.

ההוצאות #2 משתנות - התחושה לא

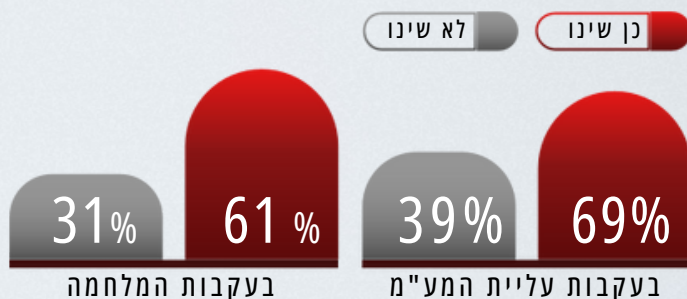
רוב הציבור
ביצע התאמות בעקבות
המלחמה ועליית המע"מ

אך רק פחות משליש
דיווחו על שינוי תחושת
במצבם הכלכלי

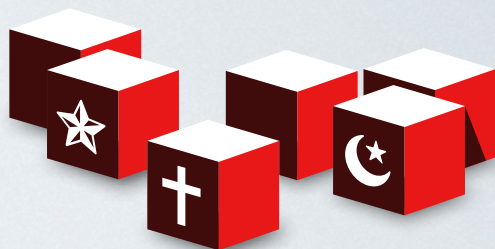
ההתפלגות המלאה של השינויים בהתנהלות:

למרות ש- 61% שינו את התנהלותם הכלכלית עקב המלחמה, ו- 69% נוספים שינו אותה בעקבות עליית המע"מ - רוב המשיבים לא מדווחים על הידרדרות במצב הכלכלי. הפער בין הפעולה לבין התחושה מעיד על שחיקה ברגישות: כאשר אילוצים חדשים מצטברים על אילוצים קיימים, הם נתפסים כחלק בלתי נפרד מהמציאות ולא כעדות להחמרה. זהו חוסן הסתגלותי, אך גם סימן לאובדן כושר הבחנה בשינויים, שעלול להקשות על קבלת החלטות כלכליות מושכלות.

מיעוטים #3 מרגישים החמרה יותר מהציבור הכללי

המיעוטים המוסלמים,
הנוצרים והדרוזים
הרוב דיווח על החמרה כלכלית

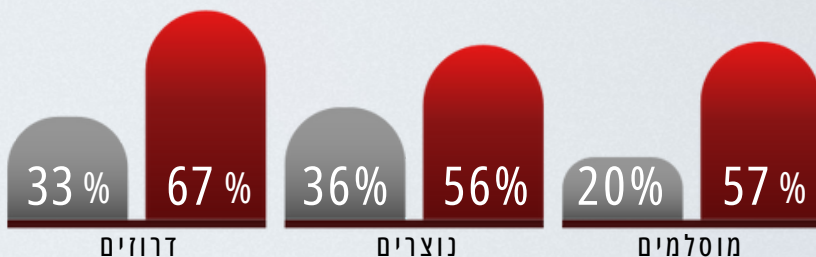
הציבור
היהודי
רוב
המשיבים
דיווחו על
יציבות
כלכלית

מצב לא השתנה

מצב כלכלי הורע

ההתפלגות המלאה
בהשוואה ל- 50% תחושת
יציבות בציבור הכללי

שיעור התחושות השליליות בקרב קבוצות המיעוט גבוה משמעותית מהציבור הכללי. ממצא זה תואם מנמות בינלאומיות: קבוצות מיעוט נוטות לפרש שינויים כלכליים כמאיימים יותר, גם כשהנתונים האובייקטיביים דומים. הסיבה נעוצה ברמות אמון נמוכות יותר במוסדות, נגישות מופחתת לרשתות ביטחון ותחושת פגיעות כללית גבוהה יותר. בישראל, התחושות הללו התחדדו במיוחד בשנת 2025.